

Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan verojaosto
Asia HE 127/2025 vp

3.11.2025

Lapin kauppakamarin lausunto hallituksen esityksestä laiksi kaivosmineraaliverolain muuttamisesta

Lapin kauppakamari kiittää verojaostoa lausuntopyynnöstä. Lausunnossamme toteamme, että kaivosveron korotuksella on merkittäviä aluetaloudellisia vaikutuksia. Nämä vaikutukset kohdistuvat kaikista Suomen maakunnista eniten Lappiin.

Kaivokset ovat yhteiskunnan toiminnan, digitalisaation sekä vihreän siirtymän kriittinen lähtökohta. Strategisten ja kriittisten mineraalien tärkeys on kasvanut ja kasvaa edelleen.

Korotusta esitetään samanaikaisesti kaivosten sähköveron noston kanssa. Näiden muutosten yhteisvaikutus johtaa tilanteeseen, jossa kaivosteollisuuden kannattavuus heikkenee ratkaisevasti: olemassa olevia kaivoksia joudutaan sulkemaan suunniteltua aiemmin, ja uusien kaivosten perustaminen vaarantuu.

Kaivostoiminta on keskittynyt Lappiin

Lappi on Suomen keskeisin mineraalisektorin maakunta, Suomessa sekä metallimalmien louhinnan että kaivostoimintaa palvelevan toiminnan työpaikoista 56 % on Lapissa.

Vuonna 2024 Lapissa kaivostoiminnan ja louhinnan toimialan liikevaihto oli 850 miljoonaa euroa. Kaivostoiminta ja louhinta -päätoimiala työllisti vuonna 2024 suoraan 2 120 henkilötyövuotta. Välillisten työllisyysvaikutusten on arvioitu olevan kolminkertaiset (OECD). Tämä on näkemyksemme mukaan maltillinen arvio, sillä esim. Kittilän kaivoksen osalta on selvitetty, että yksi kaivostyöpaikka luo jopa 4,9 muuta työpaikkaa (MDI selvitys). Kaivostoiminta ja louhinta on ison arvoketjun alku. Lapin kaivannaisala muodostaa monitasoisen ekosysteemin: kaivosyritykset, malminetsintätoimijat, infrarakentamisen, huollon, ympäristöpalvelut, ICT- ja turvallisuuspalvelut, tutkimus- ja koulutustoimijat sekä mittavan metallinjalostustoiminnan.

Seuraavan kymmenen vuoden aikana Lapin kaivosalaan liittyvien investointien yhteisarvon on arvioitu olevan noin 5,3 miljardia euroa, tämä sisältää kuusi eriasteisesti suunnitteilla olevaa kaivoshanketta, toimivien kaivosten kehittämisinvestointeja sekä malminetsinnän investointeja.

Mineraaliveron korotus vaarantaa edelläkuvattua työllistyyttä ja tulevia investointeja pohjoisessa.

Maakunnan kehityksen kannalta on tärkeää, että elinkeinorakenne säilyy monipuolisena. Lapissa kaivostoiminnan rinnalla matkailuala on vahvassa kasvussa. Nämä toimialat yhdessä luovat edellytyksiä elinvoiman vahvistumiselle sekä ympärivuotiselle työpaikkatarjonnalle, joka houkuttelee ja pitää perheitä Lapissa.

Negatiivisia vaikutuksia kaivosten elinkaareen, investointeihin ja niiden kautta kokonaisverotuottoihin, korotuksen vaikutusarviointia ei ole tehty

Kaivosmineraaliveron korottaminen vaikuttaa negatiivisesti toimivien kaivosten elinkaariennusteisiin, sillä veron korotuksen myötä louhiminen muuttuu kannattamattomaksi, kun esiintymän pitoisuudet ovat pienempiä. Elinkaaren lyhentyessä myös alihankintatarpeet esimerkiksi rakentamisesta, logistiikassa, tutkimus- ja kehityspalveluissa pienenevät. Veronkorotusten negatiiviset vaikutukset heijastuvat koko arvoketjuun.

Kaivosmineraaliveron korottaminen vaikuttaa suunniteltujen investointien toteuttamiseen ja voi johtaa useiden uusien hankkeiden lykkääntymiseen tai peruuntumiseen. Samalla Suomi lähettää kansainvälisille sijoittajille epävarman ja ennakoimattoman kuvan lainsäädännöstään.

Näkemyksemme mukaan hallituksen esityksen vaikutusarviointi on puutteellinen, sillä se ei tunnista veronkorotusten taloudellisten vaikutusten kokonaisuutta riittävällä tavalla. Vaikutusarviointi on välttämätön osa laadukasta päätöksentekoa.

Geradin Partnersin (10/2025) selvityksen mukaan kaivosveron, sähköveroluokan korotuksen ja sähköistämistuen poiston yhteisvaikutukset ovat huomattavat: vuosittainen kustannusten nousu 200–370 miljoonaa euroa, kaivosten elinkaaren lyheneminen jopa neljällä vuodella, alan investointien väheneminen jopa kahdella kolmasosalla. Nämä aiheuttaisivat kymmenessä vuodessa 28 000–40 000 htv:n ja 1,7–2,4 miljardin euron verotulojen menetykset. Näiden vaikutusten mittakaava on valtava hallituksen esityksen 70 miljoonan euron vuotuisen lisäverotuottoon nähden.

Hallituksen esityksen konkreettiset vaikutukset näkyvät jo Lapissa, sillä kaivosteollisuuden ja metalliteollisuuden yritykset joutuvat varautumaan muutosten aiheuttamaan kustannusten kasvuun. Outokummun Tornion tehtaalla ja Kemin kaivoksella on käynnistetty 130 työpaikkaa, ja Agnico Eagle Finlandin Kittilän kaivoksella 90 työpaikkaa koskevat muutosneuvottelut. Outokumpu on kertonut selvittävänsä Kemin kaivoksen kromirikasteen korvaamista osittain ulkomaantuonnilla, kotimaisen tuotannon kustannusten noustessa liikaa. Nämä esimerkit kuvaavat sitä, että kaivosmineraaliveron vaikutukset alkavat näkyä toimialan kustannusrakenteessa ja työllistävyydessä, ja aiheuttavat kotimaisen tuotannon korvaamista tuonnilla.

Omavaraisuuden näkökulma ja ristiriidat strategioihin

Kriittiset ja strategiset mineraalit, joita käytetään niin puolustusteollisuudessa kuin digiyhteiskunnassa, ovat nousseet kansainvälisten poliittisten kenttien prioriteetiksi. Tätä osoittavat niin Euroopan unionin Kriittisten raaka-aineiden asetus, kuin Yhdysvaltojen pyrkimykset turvata mineraalimavaraisuuttaan. Kun muualla maailmassa mineraalien omaa tuotantoa pyritään turvaamaan, mennään Suomessa nyt täysin päinvastaiseen suuntaan.

Kaivosmineraaliveron korotus koskee mineraalien tuotantoa Suomessa, ei tuontimineraaleja, mikä vääristää kilpailua ja lisää riippuvuutta ulkomaisista, korkeamman hiilijalanjäljen raaka-aineista. Muistutamme, että kotimaisen tuotannon korvaaminen tuonnilla olisi täysin ristiriidassa omavaraisuustavoitteiden ja kansallisen mineraalistrategian kanssa. Mineraalit ja niiden jalostus tulisi nähdä kasvun ja kilpailun valttikortiksi.

Toimet ovat myös ristiriidassa hallitusohjelman ja kansallisen mineraalistrategian kanssa, niissä linjataan kotimaisen mineraali- ja akkuklusterin kasvun tukemista ja strategisen autonomian vahvistamista.

Kuntien osuus ja kaivostoiminnan paikallinen hyväksyttävyys

Lapin kauppakamari vastustaa kaivosmineraaliveron tuottojen ohjaamista kuntien sijaan enemmän valtiolle. Kannatamme nykyisenkaltaista jakosuhdetta. Kaivostoiminnan sosiaalisen hyväksyttävyyden kannalta on ensiarvoisen tärkeä, että paikalliset asukkaat ja yhteisöt näkevät kaivostoiminnasta saatuja hyötyjä omalla alueellaan Verotulojen siirtäminen valtiolle heikentää alueella yleistä hyväksyttävyyttä ja lisää vastakkainasettelua. Näkemyksemme mukaan verotulojen kohdentamisessa tulisi ottaa huomioon kaivoksen sijaintikunnan lisäksi esimerkiksi naapurikunnat, mikäli voidaan osoittaa, että niille kohdistuu vaikutuksia ja vastuita kaivostoiminnan myötä.

Esityksemme

Lapin kauppakamari katsoo, että hallituksen esitystä ei tule hyväksyä nyt esitetyssä muodossa, vaan asia tulee palauttaa valmisteluun.

Esitämme, että veromalli arvioitaisiin kokonaan uudelleen. Näkemyksemme mukaan kestävämpi veromalli olisi hybridimalli, jossa osa verosta kerättäisiin kaivostoiminnan tuloksen perusteella louhintamäärän sijaan. Tällaisen veromallin haitalliset vaikutukset investointeihin ja toiminnan elinkaareen olisivat nykyistä mallia pienemmät. Lisäksi esitämme, että verotulojen jako-osuus pidetään nykyisellään, eli alueen kuntien saama hyöty on merkittävässä roolissa

Lisätiedot

Lapin kauppakamari
Hanna Baas, johtaja (vaikuttaminen ja edunvalvonta)
hanna.baas@chamber.fi
p 044 665 8720

Liisa Ansala, toimitusjohtaja
liisa.ansala@chamber.fi
p. 044 577 7514